

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
ВІДДІЛ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ імені О. Я. САВЧЕНКО
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ПАВЛА ТИЧІНИ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ЛАБОРАТОРІЯ
ПСИХОДИДАКТИКИ імені Я. А. КОМЕНСЬКОГО
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
БРЕСТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БРДУ ІМЕНІ О. С. ПУШКІНА (БІЛОРУСЬ)
ВИЩА ШКОЛА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ Я. А. КОМЕНСЬКОГО У М. ЛЕШНО (ПОЛЬЩА)
ГРОДНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯНКИ КУПАЛИ (БІЛОРУСЬ)
ДЗО «ГРОДНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ» (БІЛОРУСЬ)
ЖЕШУВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ПОЛЬЩА)
КАЗАХСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. АБАЯ (КАЗАХСТАН)
ПУБЛІЧНИЙ ІНСТИТУТ «ТРАКАЙСЬКИЙ ЦЕНТР ПРОСВІТИ» (ЛИТВА)
ТРАКАЙСЬКИЙ ЦЕНТР РОЗВИТКУ ДОРОСЛИХ (ЛИТВА)

FOLIA COMENIANA

***ВІСНИК ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ЛАБОРАТОРІЇ ПСИХОДИДАКТИКИ
ІМЕНІ ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО***

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПСИХОДИДАКТИКИ: ФІЛОСОФСЬКІ, ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

Випуск 2 (25)

Матеріали П'ятої Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Умань, 21–22 травня 2021 року)

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР ТА ВІДПОВІДАЛЬНА ЗА ЗБІРНИК:

Осадченко Інна – д. пед. н., професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Демченко Ірина – д. пед. н., проф., проф. кафедри соціальної роботи та реабілітації Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Івлєва Надія – к. пед. н., доц. Казахського національного педагогічного університету імені Абая.

Коберник Олександр – д. пед. н., проф., зав. кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Кравченко Оксана – д. пед. н., проф., декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Лякішева Анна – д. пед. н., проф. кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Максимук Лариса – к. пед. н., доц. кафедри іноземних мов Брестського державного університету імені О. С. Пушкіна.

Сергейко Світлана – к. пед. н., доц., ректор ДЗ «Гродненський обласний інститут розвитку освіти».

Тарантей Віктор – д. пед. н., проф., зав. каф. педагогіки та соціальної роботи ДЗ «Гродненський державний університет імені Янки Купали».

Тарантей Лариса – к. пед. н., доц., декан ДЗ «Гродненський обласний інститут розвитку освіти».

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Штефан Людмила – д. пед. н., проф., завідувач кафедри історії педагогіки і порівняльної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди.

Данилюк Оксана – к. філол. н., доц. кафедри теорії та методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

ТЕХНІЧНИЙ РЕДАКТОР:

Пишна Наталія – лаборант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку вченими радами факультету соціальної та психологічної освіти (протокол № 16 від 03.06.2021 р.) факультету дошкільної та спеціальної освіти (протокол № 11 від 26.05.2021 р.) Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Мова видання: українська, російська, польська, англійська, китайська

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія **КВ №19704 – 9504Р** від **21.12.2012 р.**

Вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. В53 Вип. 2 (22): *Актуальні проблеми сучасної психодидактики: філософські, психологічні та педагогічні аспекти*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Умань, 20–21 трав. 2021 р.) / МОН України, НАПН України, Ін-т педагогіки [та ін.]; [редкол.: Осадченко І. (голов. ред. та відп. за вип.), Демченко І., Івлєва Н. [та ін.]. Умань: Візаві, 2021. 212 с.

До збірника увійшли матеріали П'ятої Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної психодидактики: філософські, психологічні та педагогічні аспекти». Основна тематика представлених доповідей відповідає напрямом роботи конференції: психодидактика та психопедагогіка: від історії та теорії – до практики (філософські, педагогічні, психологічні та соціальні аспекти); сучасні особливості навчання та виховання у закладах дошкільної, загальної середньої, вищої та післядипломної освіти на засадах традиційного, інклюзивного та інтегрованого підходів; порівняльний аналіз та ретроспектива психодидактичних (психопедагогічних) ідей; лінгводидактика та лінгвопсихологія: історичні та сучасні аспекти.

УДК 37.0(477:438)(06)

ЗМІСТ

Безлюдна Наталія. Метод кейс-стаді в умовах компетентісного підходу підготовки майбутніх учителів початкової школи	5
Бигар Ганна, Чуньківська Іванна. Застосування здоров'язберігаючих технологій у Новій українській школі	9
Бурак Валентина. Тенденції професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи в умовах сучасних викликів	14
Буяк Адам (Adam Bujak). Вчитель і сучасна освітня реальність (Nauczyciel a współczesne realia edukacyjne)	19
Бялик Оксана. Професіограма викладача ЗВО: характеристика окремих компонентів	34
Габінська Алла (Габинская Алла). Психолого-педагогічні аспекти інформаційної безпеки особистості (Психолого-педагогические аспекты информационной безопасности личности)	39
Газарін Микола, Лиманська Ганна. Особливості формування дослідницької компетентності у майбутніх педагогів	46
Гарбар Світлана. Сучасні інноваційні форми та методи виховання культури поведінки дітей старшого дошкільного віку	50
Джалалов Я. С., Мамедов З. З., Абдуллаєв С. С. (Джалалов Я. С., Мамедов З. З., Абдуллаєв С. С.) Кидки через плечі у боротьбі самбо (Броски через плечи в борьбе самбо)	56
Дудник Наталія. Характеристика ефективності управлінської діяльності закладом дошкільної освіти як проблема психолого-педагогічної теорії і практики	62
Дудник Наталка. Особливості проходження педагогічної практики студентів Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини в умовах дистанційного навчання	69
Дука Тетяна. Формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку	73
Євич Наталія. Теоретичний екскурс щодо формування моральних ціннісних орієнтацій у дітей молодшого шкільного віку	78
Івлева Надія (Ивлева Надежда). Використання інноваційних технологій на уроках географії в умовах оновленого змісту освіти у Казахстані (Использование инновационных технологий на уроках географии в условиях обновленного содержания образования в Казахстане)	82
Коберник Олександр, Коберник Галина. Психодидактичний взаємозв'язок стимулювання і мотивації у навчальній діяльності	89
Кононець Наталія. Активізація навчальної діяльності магістрантів шляхом поєднання формальної та інформальної освіти як дидактична умова їхнього професійного зростання	96
Кривда Валентина. Гуманізація освітнього процесу в умовах сучасного закладу дошкільної освіти	101
Кудла Марія. Особливості самоосвітньої компетентності як однієї із	

ключових компетентностей професійної діяльності	108
<i>Кучеренко Ірина.</i> Імплементация технології розвитку критичного мислення в освітній процес Нової української школи	112
<i>Кушнір Валентина.</i> Управлінська діяльність у дошкільній освіті: теоретичний аспект	117
<i>Лівандовська Інна.</i> Становлення гендерної ідентичності дітей-сиріт в умовах дитячого будинку сімейного типу	120
<i>Максимук Лариса, Левонюк Лілія (Максимук Лариса, Левонюк Лілія).</i> Реалізація принципів професійної лінгводидактики в процесі іншомовної освіти на немовних спеціальностях закладів вищої освіти (реалізація принципів професійної лінгводидактики в процесі іноязычного образования на неязыковых специальностях вузов)	124
<i>Малишевська Ірина.</i> Змістові аспекти інклюзивного освітнього середовища	132
<i>Осадченко Інна.</i> Критерії гейміфікації навчального процесу у закладах вищої освіти	137
<i>Пархета Любов.</i> Методичні концепти комунікативної культури викладача літератури	144
<i>Пометун Олена.</i> Види діяльності учнів у контексті нового державного стандарту освіти	150
<i>Попиченко Світлана.</i> Провідні напрями забезпечення наступності між дошкільною і початковою освітою	157
<i>Потапчук Тетяна.</i> Застосування мультимедійних технологій у процесі музичного навчання підлітків	161
<i>Прищепя Світлана.</i> Позакласна діяльність як засіб гендерного виховання учнів підліткового віку	166
<i>Радзівіл Катерина, Антіпов Ярослав.</i> Науково-теоретичні розвідки та дослідження «образу майбутнього» в психології	171
<i>Семчук Богдан.</i> Особливості застосування практичної комп'ютеризації процесу навчання в закладі дошкільної освіти	175
<i>Скворцова Світлана (Скворцова Светлана).</i> Нейрофізіологічні основи навчання математиці учнів початкової школи (Нейрофизиологические основы обучения математике учащихся начальной школы)	181
<i>Скрипник Неля.</i> Педагогічні технології супроводу дітей старшого дошкільного віку у процесі навчання їх тематичного малювання	190
<i>Словік Оксана.</i> Психодидактичний аспект окремих методів технології інтерактивного навчання, що застосовуються у початковій школі	194
<i>Трофайла Наталія.</i> Формування картини світу у дітей дошкільного віку	199
<i>Троян Сергій.</i> Особливості навчання майбутніх учителів інформатики програмуванню android-додатків на прикладі середовища візуальної розробки MIT App Inventor	204

Бурак Валентина,
*кандидат технічних наук.,
доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Херсонського державного університету, Україна*

Burak Valentyna,
*Candidate of Technical Sciences (Ph.D.), Associate Professor at the
Department of Hotel-Restaurant And Tourist Business
Kherson State University, Ukraine*

ТЕНДЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

TRENDS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PROFESSIONALS OF HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS IN THE CONDITIONS OF MODERN CHALLENGES

Abstract. In the present article structural system analysis of studying the experience of preparation of future specialists in hotel and restaurant industry in the conditions of distance learning is carried out. Features of training of future specialists in hotel and restaurant industry in domestic institutions of higher education are characterized. It is necessary to provide an educational institution with appropriate technical equipment, staff to create, maintain site and network security, enable free access to workplaces, digital competence of teachers.

Keywords: hotel and restaurant economy, future specialists, distance learning, methods of teaching and learning professional disciplines.

Досягнення стабільного росту економіки та забезпечення інноваційного розвитку, потреби креативної економіки у фахівцях з глобальними компетентностями нині є справжніми викликами для світової та української вищої професійної освіти. Відтак, система освіти повинна забезпечити високий рівень якості послуг для задоволення потреб ринків праці. Глобалізація та міжнародна співпраця країн Європейського Союзу (ЄС) та Азії посилюють цю проблематику.

Мета дослідження полягає в означенні основних викликів зовнішнього середовища та їхнього впливу на трансформацію й модернізацію професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи в умовах сучасних змін.

Обмеженість фінансування закладів вищої професійної освіти у світовому просторі інтенсифікувала розвиток приватної вищої освіти, комерціалізацію, приватизацію ЗВО, тоді як в українських реаліях спостерігається ще доволі низький рівень розвитку приватної вищої освіти. Це обмежує потенціал залучення на навчання іноземних студентів порівняно з розвиненими країнами, де мобільність здобувачів освіти систематично зростає. Тому ЗВО повинні приймати рішення, опираючись на стратегії розвитку, спрямовані на розробку нових освітніх послуг, зокрема пропозиції онлайн-курсів та програм короткострокового характеру відповідно до кон'юнктури ринку праці.

З означеної точки зору актуальним є аналітичний звіт Міжнародного фонду досліджень освітньої політики «Розвиток систем внутрішнього забезпечення якості в українських закладах вищої освіти». Значущими є представлені результати опитування 183 ЗВО, які засвідчили залежність відкритих освітніх програм (понад 95 %) від орієнтації на потреби ринку праці. Однак, на жаль, інколи започаткування підготовки фахівців значною мірою орієнтоване на слідування успішним практикам набору студентів в інших ЗВО.

Не є винятком з означеної позиції і підготовка фахівців готельно-ресторанної справи в українських ЗВО. Відповідно до даних Інформаційної системи «Конкурс» за результатами вступної кампанії 2020 (<https://www.vstup.info/2020/search-spec/s241.html>) підготовку фахівців за спеціальністю 241 Готельно-ресторанна справа першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в Україні здійснюють 73 заклади вищої освіти, відокремлені підрозділи та філії. Значну кількість вишів становлять університети – 55, 1 академія, 8 інститутів, 4 коледжі, 2 відокремлені підрозділи-філії та 3 відокремлені підрозділи-факультети. Із вищеназваних закладів вищої та фахової передвищої освіти 60 державної, 1 комунальної та 12 приватної форми власності. Підготовку означених фахівців здійснюють 24 економічних, 3 технологічних – харчових технологій, 5 технічних, 7 мистецьких та спортивних, 24 класичні, 3 педагогічні, 7 аграрних закладів вищої та фахової передвищої освіти.

Стандарт вищої освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 № 384.

Мета підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанного господарства в закладах вищої освіти полягає в забезпеченні індустрії гостинності висококваліфікованими кадрами, конкурентоспроможними, затребуваними на українських і закордонних ринках праці, на підставі реального суспільного попиту на послуги, у формуванні здібностей провадити якісну сервісну діяльність та обслуговування споживачів індустрії гостинності. Специфіка професійної діяльності вищеозначених фахівців окреслюється зростаючим рівнем конкуренції в готельно-ресторанному господарстві, підвищеними вимогами споживачів до якості обслуговування, зростаючими потребами роботодавців у компетентних професіоналах, здатних надавати послуги на рівні світових стандартів, адаптуватися до умов змінного соціально-економічного середовища, оперативно та творчо вирішувати професійні завдання.

Доволі часто доводиться спостерігати серйозні розбіжності між консервативними тенденціями в системі професійної освіти та сучасними потребами готельно-ресторанної індустрії у кваліфікованих фахівцях, що зумовлює необхідність організації та здійснення «додаткового» навчання випускників безпосередньо на робочому місці. В умовах інноваційного розвитку готельно-ресторанних підприємств актуалізується потреба систематичної модернізації професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанного обслуговування, зокрема щодо оновлення змісту підготовки, навчальних планів професійно-практичної підготовки, перегляду співвідношення обсягів теоретичних і практичних знань, умінь, навичок, компетентностей та відповідності з потребами роботодавців [1].

Руйнівні зміни та зовнішні шоки зумовлюють потребу ЗВО враховувати всі потенційні ризики їхнього розвитку [3]. Традиційний підхід до викладання не працює в нових реаліях та умовах. Про це свідчить зростання ринку приватних освітніх послуг в ЄС. Серед викликів у вищій освіті – нерівність, зокрема через значну недоступність мережі Інтернет [3]. У країнах Центральної та Східної Європи, у тому числі й Україні, більшість громадян обмежені доходами, а тому витрати на навчання протягом життя залишаються бар'єром для відповідності їхніх навичок кон'юнктурі ринку праці. Незважаючи на більший рівень доступності цифрової освіти, як показує досвід, витрати на приватні та державні ЗВО також є

додатковим обмежувальним чинником для формування нових освітніх цифрових послуг.

Міністерство освіти і науки України листом до керівників закладів вищої та фахової передвищої освіти приватної форми власності засвідчило ініціативу під час цьогорічної вступної кампанії надати можливість приватним ЗВО отримати державне замовлення на підготовку молодших бакалаврів та бакалаврів нарівні з державними.

Однак, трапляються випадки започаткування та здійснення професійної підготовки фахівців готельно-ресторанної справи без належної матеріально-технічної бази, кадрового складу, низьких можливостей використання цифрових технологій.

Власний практичний досвід провадження навчально-пізнавальної діяльності в умовах дистанційного навчання, а також викладачів кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу Херсонського державного університету уможливорює здійснення аналітико-синтетичних досліджень щодо особливостей організації вищеозначеного освітнього процесу, зокрема під час вивчення фахових дисциплін. Навчання здобувачів освіти здійснюється завдяки використанню засобів онлайн-комунікацій та цифрових взаємодій: сайтів, блогів, форумів, чатів, діалогів чи листування, конференцій з використанням традиційних засобів інтернет-зв'язку: Skype, Facebook, Messenger, Telegram, Viber, YouTube, Google-клас, різноманітних платформ, зокрема Zoom.us, Cisco Webex Meetings, Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams, Discord тощо.

Тож для здійснення освітнього процесу в умовах дистанційного навчання задля формування особистості майбутнього фахівця під час здобуття професійної освіти заклад освіти повинен бути забезпеченим відповідним технічним обладнанням, належним кадровим забезпеченням для створення, підтримки роботи сайту та безпеки роботи в мережі, здатним уможливити організацію вільного доступу всіх до робочих місць, рівень цифрової компетентності викладачів, систематичне оновлення навчальних і методичних матеріалів, спроможним формувати й розвивати інформаційну культуру всіх учасників навчально-пізнавальної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Burak V. Training of future specialists in hotel and restaurant industry in higher educational establishments in the conditions of distance learning. *ScienceRise: Pedagogical Education*. 2020. № 6 (39). P. 16–20.

2. Kanishevska L., Tolochko S., Voitovska O., Pershukova O., Shcherbak I. Changing the modern educational paradigm on the example of European Union and Ukraine. *Laplage em Revista*. 2021. № 7(1). P. 293–303.

3. Suganya G. A study on challenges before higher education in the emerging fourth industrial revolution. *International Journal of Engineering Technology Science and Research*. 2017. № 4(10). P. 1–3.

4. Tolochko S. Bordiug N, Knysh I. Transversal competencies of innovative entrepreneurship professionals in lifelong education. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. Volume 6. Number 3. P. 156–165.

References:

1. Burak, V. (2020). Training of future specialists in hotel and restaurant industry in higher educational establishments in the conditions of distance learning. *ScienceRise: Pedagogical Education*, 6 (39), 16–20. [in English].

2. Kanishevska, L., Tolochko, S., Voitovska, O., Pershukova, O., & Shcherbak, I. (2021). Changing the modern educational paradigm on the example of European Union and Ukraine. *Laplage em Revista*, 7 (1), 293–303. [in English].

3. Suganya, G. (2017). A study on challenges before higher education in the emerging fourth industrial revolution. *International Journal of Engineering Technology Science and Research*, 4 (10), 1–3. [in English].

4. Tolochko, S. Bordiug, N, & Knysh, I. (2020). Transversal competencies of innovative entrepreneurship professionals in lifelong education. *Baltic Journal of Economic Studies*, 6 (3), 156–165. [in English].

Жодна частина цих публікацій не може бути відтворена в будь-якому вигляді та будь-якими засобами без попередньої згоди з авторами

Редакційна колегія журналу залишає за собою право виправляти матеріали авторів відповідно до вимог друку, опублікованих в інформаційному листі

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

**Збірник матеріалів П'ятої Міжнародної
науково-практичної конференції
(21-22 травня 2021 року)**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
ПСИХОДИДАКТИКИ: ФІЛОСОФСЬКІ,
ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ**

***ВІСНИК ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ДОСЛІДНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ ДИДАКТИКИ
ІМЕНІ ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО***

Підписано до друку 09.10.2020 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 15,81
Тираж 100 прим. Замовлення № 2665

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.
тел. (04744) 4-64-88, 4-67-77, (067) 104-64-88
vizavi-print.jimdo.com
e-mail: vizavi008@gmail.com